

PŘÍLOHA

Pokyny k rozhodnutí S6 a předkládání přehledu měsíců
(Guidelines on Decision S6 and introduction of inventories)
(pracovní překlad)

A.C. Note 019/17)

19.1. 2017

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
1. Proč potřebujeme tuto příručku?	3
2. Přehled pravidel	3
Část I: Rozhodnutí č. S6	4
Registrace stanovená v souladu s článkem 24 prováděcího nařízení	4
Zrušení registrace stanovené v souladu s článkem 24 prováděcího nařízení	4
Část II: Přehledy měsíců a paušály	7
Úhrada nákladů – paušály v případě registrace nárokového dokladu se zpětným účinkem	8
Část III: Postupy pro přeúčtování v případě retroaktivní změny	9
PŘÍLOHA K PŘÍRUČCE: Doporučení pro zrychlení administrativních postupů	12

Úvod

1. Proč potřebujeme tuto příručku?

Tyto pokyny jsou výsledkem práce dvou pracovních skupin, týkající se nařízení (ES) č. 883/2004 (základní nařízení) a nařízení (ES) č. 987/2009 (prováděcí nařízení), s cílem ustanovit jednotný výklad a použití (1) rozhodnutí S6 podle těchto předpisů.

Potřeba revize rozhodnutí č. S6 byla v posledních letech zdůrazněna několika členskými státy. Mandát k revizi byl ustanoven v průběhu 124. jednání Účetní komise (Audit Board). Byla zřízena pracovní skupina a po pečlivém uvážení a poradách bylo dohodnuto následující:

Není třeba revidovat rozhodnutí č. S6.

Je však nutné mít k rozhodnutí S6 pokyny, abychom dosáhli jednotného chápání rozhodnutí a aby bylo možné dosáhnout jednotného použití, což povede k vyváženému sdílení nákladů.

Tato pracovní skupina vypracovala tyto pokyny pro uplatňování rozhodnutí S6, v němž stanovila různé scénáře použití pro ilustraci správného uplatňování rozhodnutí a tyto byly schváleny Správní komisí na jejím 349. jednání.

Další pracovní skupina o postupech pro úhradu v případě retroaktivity byla také svolána na 124. jednání Účetní komise. Tato pracovní skupina projednala dvě specifické situace (viz. nota AC 597/14 a 599/14) a shodla se, že Pokyny jsou příhodným řešením vzhledem k nedostatku speciálních ustanovení v Nařízeních.

Poté, co Správní komise, na svém 349. jednání v prosinci 2016, nejprve odmítla část týkající se úhrad v případě retroaktivity, byla svolána nová pracovní skupina, aby revidovala tuto část a aby našla možná urychlení administrativních postupů.

Správní komise v lednu 2018 schválila revidované pokyny pro úhrady v případě retroaktivity, které tvoří část III těchto Pokynů. Správní komise také schválila doporučení pro urychlení administrativních procesů, která tvoří přílohu těchto Pokynů.

2. Přehled pravidel

Hlavní zásady pro rozhodnutí č. S6 jsou:

- Příslušná instituce vystaví (zašle) na žádost dotyčné osoby příslušný nárokový doklad.
- Dotyčná osoba musí předložit nárokový doklad instituci v místě bydliště za účelem své registrace u této instituce.
- Na žádost instituce v místě bydliště zašle příslušná instituce této instituci nárokový doklad.
- Příslušná instituce uvědomí instituci v místě bydliště o každé změně nebo zrušení nárokového dokladu.
- Instituce v místě bydliště uvědomí příslušnou instituci o každé změně nebo zrušení nárokového dokladu.
- Přijímající instituce musí tuto změnu nebo zrušení odesílající instituci buď potvrdit, nebo rozporovat.
- Datum, od kterého jsou věcné dávky hrazeny, je den, kdy je nárok na věcné dávky získán podle právních předpisů příslušného členského státu nebo datum změny místa bydliště nebo registrace v jiném členském státě v případě, že následuje po dni výše uvedeném.
- Datum, od kterého přestanou být hrazeny náklady na věcné dávky, je den, kdy nárok skončí, nebo den, kdy pojištěná osoba změnila své bydliště.

Hlavními zásadami pro všechna témata obsažená v těchto pokynech jsou dobrá spolupráce mezi institucemi, pragmatismus a flexibilita.

Tato příručka je rozdělena do 3 částí a jedné přílohy:

Část I Rozhodnutí č. S6

Část II Přehled měsíců a paušály

Část III Postupy pro přeúčtování v případě retroaktivní změny

Příloha k Pokynům: Doporučení pro zrychlení administrativních postupů

Část I: Rozhodnutí č. S6

Registrace stanovená v souladu s článkem 24 prováděcího nařízení

Datum, od kterého jsou věcné dávky hrazeny, je den, kdy je nárok na věcné dávky nabytý podle právních předpisů příslušného členského státu nebo datum změny bydliště nebo registrace v jiném členském státě, následuje-li toto datum po výše uvedeném datu a je zaznamenáno v dokladu vystaveném institucí v místě bydliště (viz bod 2, (b) rozhodnutí S 6).

Pokud mají rodinní příslušníci pojištěné osoby nadále nárok na věcné dávky v souvislosti s vlastní činností nebo situací podle právních předpisů jiného členského státu, počátečním datem registrace je den následující po dni, kdy nárok skončí.

Zrušení registrace stanovené v souladu s článkem 24 prováděcího nařízení

Datum, od kterého končí zodpovědnost nést náklady na věcné dávky je den, kdy nárok zaniká. Toto datum stanoví dříve příslušný členský stát.

Odstavec I.3 rozhodnutí S6 používá termín "jmenovitě", který by měl být vykládán jako "zejména" nebo "například". Uvedený seznam není vyčerpávající/taxativní.

Otázku časového odstupu mezi ukončením pojištění nebo změnou bydliště a obdržetím příslušných informací (tj. dokladu o zrušení) by měly řešit všechny členské státy. Všechny národní instituce by měly provádět pravidelné kontroly občanů registrovaných v jiném členském státě, aby bylo zajištěno, že jakékoli zpoždění při hlášení změn bude omezeno na minimum.

Pokud příslušný členský stát zruší nárokový doklad a osoba není registrována/pojištěna v členském státě bydliště, je na členském státě bydliště, aby osobě nabídl zpětné pojištění anebo od osoby náklady vymohl. Odpovědnost dříve příslušného členského státu k úhradě nákladů končí dnem uvedeným na dokladu o zrušení.

V případě úmrtí nárok zaniká dnem smrti.

Datum zrušení uvedené příslušným členským státem je datum, které musí být přijato a potvrzeno.

Pokud osoba změní bydliště z jednoho členského státu do druhého, může dojít k problémům z důvodu zpoždění na straně

- Osoby, která o této změně informuje členské státy opožděně
- příslušného členského státu informujícího opožděně přijímající členský stát o změně (a naopak)
- přijímajícího členského státu, který zpracovává informaci o změně opožděně.

Dotyčné členské státy proto mohou mít k dispozici různé informace o tom, kdy dotyčná osoba změnila svou adresu.

Spory týkající se skutečného bydliště musí být řešeny použitím článku 11 prováděcího nařízení a praktické příručky o aplikovatelné legislativě¹.

Pokud se příslušný členský stát nezměnil, pak by měla příslušná instituce pro věcné dávky poskytnuté po změně bydliště, ale před obdržením dokladu o zrušení, poskytnout REPL, aby umožnila proces úhrady.

Příklad 1

Členský stát A je příslušný pro důchodce W, který má bydliště v členském státě B a vystavený platný nárokový doklad. Důchodce W se 2. února 2015 přestěhuje zpět do členského státu A, ale oznámí tuto skutečnost organům/institucím teprve 15. listopadu 2015. Členskému státu B je odeslán doklad o zrušení s datem zrušení 2. února 2015.

Úhrada nákladů za péči dle nárokového dokladu je ukončena 2. února 2015.

Příklad 2

Důchodce W uvedený v příkladu výše nyní žije v členském státě A. Vrací se za účelem dočasného pobytu do členského státu B a obdrží zdravotní péči, zatímco v členském státě B je nárokový doklad stále platný.

Vzhledem k tomu, že členský stát A je i nadále příslušný, v případě, že důchodce W nepředloží při čerpání péče EHIC, musí členský stát A vydat REPL, aby umožnil členskému státu B skutečné náklady vymoci.

V případech, kdy se příslušnost změnila, je na novém příslušném státě, aby nabídl osobě pojištění počínaje datem změny anebo od osoby náklady na poskytnutou péči vymohl.

Příklad 3

¹ Praktický průvodce – Použitelnými právními předpisy v Evropské unii (EU), Evropském hospodářském prostoru (EHP) a ve Švýcarsku (2013) <http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type=0&policyArea=0&subCategory=0&country=0&year=0&advSearchKey=4944&mode=advancedSubmit&langId=en>

Pan X má bydliště v členském státě B, ale pracuje v členském státě A. Společně se svými rodinnými příslušníky je výpomocně registrován. V členském státě A přestává pracovat 15. ledna 2014, ale tuto skutečnost v členském státě B neoznámil, ani si v členském státě B nezajistil pojištění. Členský stát A oznámí členskému státu B změnu 15. června 2014.

Členský stát A přestává být příslušný pro pojištěnce a jeho rodinné příslušníky od 15. ledna 2014, jelikož je zřejmé, že odpovědnost členského státu A končí zároveň s ukončením pracovního poměru nebo pojištění.

V tomto případě se jedná o změnu v příslušnosti. V takové situaci, pokud není osoba a/nebo rodinný příslušník pojištěna v členském státě bydliště (čistě na základě bydliště), členský stát bydliště by měl osobě nabídnout možnost pojištění, což znamená, že by měl také povinnost krýt náklady za poskytnuté ošetření. Pokud osoba nechce platit za pojištění, pak musí zaplatit za poskytnuté ošetření. Členský stát bydliště vymůže náklady za poskytnuté ošetření přímo od dotyčné osoby podle svých vnitrostátních právních předpisů.

Příklad 4

Pan X uvedený v příkladu výše cestuje za účelem dočasného pobytu do státu C, kde 14. února 2014 použije svůj EHIC. Žádost o úhradu obdrží členský stát A v prosinci 2014.

I když členský stát A nebyl v době vzniku nákladů příslušný, musí pohledávku od členského státu C přijmout, protože EHIC byl v době poskytnutí péče ještě platný. Členský stát A se může následně obrátit ohledně úhrady nákladů na členský stát B nebo na dotyčnou osobu.

Příklad 5

Pan X pracuje v členském státě A a bydlí v členském státě B. Zaměstnání a pojištění v členském státě A končí 31. března 2015. Příslušná instituce v členském státě A odešle doklad o zrušení příslušné instituci v členském státě B, která ho obdrží dne 17. listopadu 2015.

Od 1. dubna 2015 přesune pan X své bydliště do členského státu C a začne zde vykonávat činnost jako zaměstnaná osoba. Dne 13. listopadu během dočasného pobytu v členském státě B osoba navštíví lékaře.

Pan X je v členském státě B v době svého dočasného pobytu stále výpomocně registrován. V okamžiku, kdy žádost o úhradu doputuje do členského státu A, byl už doklad o zrušení do členského státu B odeslán. Proto může členský stát A žádost o úhradu odmítnout. Členský stát B musí tedy ohledně přeúčtování nákladů a vyžádání REPLu kontaktovat přímo členský stát C.

Výše uvedené zásady jsou platné i v případě odebrání důchodu.

Příklad 6

Po smrti důchodce W, který žil v členském státě B, zůstali jeho rodinní příslušníci v členském státě B. Věcné dávky důchodce W byly hrazeny z členského státu A.

Musí být posouzeno, který členský stát je příslušný pro rodinné příslušníky:

- Pokud mají rodinní příslušníci nadále nárok na věcné dávky od členského státu A z důvodu např. pozůstalostního důchodu, zůstává tento členský stát příslušný.

- Pokud mají nárok na věcné dávky v členském státě bydliště, členský stát bydliště nese náklady za jakékoli poskytnuté ošetření.

- Pokud rodinní příslušníci nemají nárok na věcné dávky ani v jednom členském státě, členský stát bydliště by jim měl poskytnout možnost pojištění, což znamená, že by měl rovněž povinnost uhradit náklady za ošetření. Pokud rodinný příslušník nechce platit za pojištění, pak musí za poskytnutou péči zaplatit. Členský stát bydliště si vyžádá náhradu za poskytnutou péči přímo od dotyčného rodinného příslušníka v souladu s národními právními předpisy.

Část II: Přehledy měsíců a paušály

Přehledy měsíců uvedené v čl. 64 odst. 4 prováděcího nařízení se předloží do konce roku následujícího po referenčním roce (čl. 67 odst. 2 druhá věta prováděcího nařízení).

Žádosti o úhradu paušálů za kalendářní rok se předkládají styčnému místu dlužnického členského státu ve lhůtě 12 měsíců následující po měsíci, v němž byly v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněny průměrné náklady za daný rok (článek 67 odst. 2 první věty prováděcího nařízení).

V souladu s článkem 67 (4) prováděcího nařízení nebudou nároky uplatněné po uplynutí lhůt uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku zohledněny.

Toto ustanovení je vykládáno tak, že odkazuje na obě věty v čl. 67 odst. 2 prováděcího nařízení, a proto se může projevit ve dvou různých situacích:

- Zpožděné předložení přehledu měsíců (E127, SED S100): 1 rok po referenčním roce
- Zpožděné uplatnění žádosti o úhradu: (dopis, SED S110): 12 měsíců po měsíci, v němž byly v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněny průměrné náklady za daný rok.

Zpožděné předložení přehledu měsíců stejně jako zpožděné uplatnění žádosti o úhradu vede k tomu, že příslušný členský stát může zpochybnit a odmítnout platbu z důvodu opožděného předložení/uplatnění (čl. 67 odst. 4 prováděcího nařízení).

Příklad 1

Členský stát bydliště je uveden v příloze 3 prováděcího nařízení. Referenčním rokem je rok 2016. Věřitelský členský stát může dlužnickému členskému státu zaslat přehled měsíců do 31. prosince 2017. Přehled měsíců je zaslán dne 15. února 2018.

Vzhledem k tomu, že přehledy měsíců nebyly předloženy ve stanoveném termínu, nemusí je dlužnický členský stát zohlednit. Tento přístup odpovídá smyslu 18. bodu preambule prováděcího nařízení, kterým je urychlení procesu úhrad. Tohoto cíle by nebylo možné dosáhnout, kdyby zůstalo předložení přehledu měsíců po stanoveném termínu bez důsledků.

Přechodné řešení

Výše popsané řešení platí pouze od referenčního roku 2016. Pro referenční roky do roku 2015 včetně se považuje za dostačující, pokud jsou přehledy měsíců předloženy ve lhůtě stanovené pro předložení žádosti o úhradu.

Příklad 2

Členský stát bydliště je uveden v příloze 3 prováděcího nařízení. Referenčním rokem je rok 2014. Paušální částky jsou zveřejněny v Úředním věstníku dne 15. března 2016. Věřitelský členský stát zašle žádost o úhradu dlužnickému členskému státu dne 24. února 2017. Lhůta pro uplatnění žádosti o úhradu je 31. března 2017 podle čl. 67 odst. 2) prováděcího nařízení. Přehledy měsíců byly zaslány spolu se žádostí o úhradu dne 24. února 2017.

Vzhledem k tomu, že referenčním rokem je rok 2014, použije se přechodné řešení a považuje se za dostačující předložení přehledu měsíců ve lhůtě stanovené pro žádost o úhradu. Dlužnický členský stát nemůže zpochybnit podání z důvodu, že byly přehledy měsíců předloženy pozdě.

Úhrada nákladů – paušály v případě registrace nárokového dokladu se zpětným účinkem

Je-li osoba výpomocně registrována zpětně, musí být umožněno, aby se proces přeúčtování mohl uskutečnit i v případě, že lhůty uvedené v čl. 67 odst. 2 větě 1 a/nebo 2 prováděcího nařízení již vypršely. Za těchto okolností musí být lhůty upraveny.

Příklad 3

Příslušná instituce vydává 21. února 2016 pro důchodce nárokový doklad platný od 1. ledna 2013. Důchodce má bydliště v členském státě uvedeném v příloze 3 prováděcího nařízení. Instituce v místě bydliště potvrdí výše uvedené datum počátku nároku dne 2. března 2016.

Paušály pro rok 2013 byly zveřejněny v Úředním věstníku dne 11. března 2015 pro rok 2014 ke dni 3. dubna 2016 (přibližně 1 měsíc po registraci).

Řešení:

Přehledy měsíců pro referenční rok 2013 měly být předloženy do 31. prosince 2014 a přehledy pro rok 2014 měly být předloženy do 31. prosince 2015. Nicméně vzhledem k tomu, že nárokový doklad byl vydán se zpětným účinkem, mohou být přehledy měsíců a pohledávka pro tento konkrétní případ poslány v období dvanácti měsíců následujících po roce registrace.

Ilustrační příklad pro datum registrace v březnu 2016, se zveřejněním v Úředním věstníku, jak je uvedeno v příkladu výše:

Referenční rok	Termín na odeslání přehledu měsíců	Termín na odeslání pohledávky
2013	31.prosinec 2017	31.prosinec 2017
2014	31.prosinec 2017	31.prosinec 2017
2015	31.prosinec 2017	Podle článku 67, odst. 2, první věty
2016	31.prosinec 2017	Podle článku 67, odst. 2, první věty

Část III: Postupy pro přeúčtování v případě retroaktivní změny

Platí pravidlo, že povinnost úhrady nákladů na zdravotní péči nese (nově) příslušný členský stát. Tato povinnost přechází na (nově) příslušný členský stát počínaje datem vzniku nároku na věcné dávky, a to i v případě, že k němu dojde retroaktivně.²

- Retroaktivní změna příslušnosti, však může způsobit administrativní problémy, pokud se jedná o retroaktivní změnu zasahující delší časové období a náklady za věcné dávky byly již vyrovnány.
- Většina takových případů se týká zpětně přiznaných důchodů. Proto se následující příklady týkají této situace. Všechna doporučení jsou však uplatnitelná i v ostatních typech případů, kdy došlo k retroaktivní změně příslušnosti.
- Následující příklady nemají za cíl stanovit nová pravidla, nýbrž nabízejí rady, jak uplatňovat stávající platná pravidla dle výkladu Rozhodnutí S6 a příslušné judikatury.
- Uvedené příklady nebrání členským státům, aby spolu uzavíraly bilaterální dohody, které by vedly k alternativním řešením tohoto problému (viz. návrhy obsažené v sekci Potenciální řešení, jak překonávat administrativní problémy).

Příklad:

² Viz. Fischer-Lintjens (C-543/13)

Pan Z žije v členském státě C a je poživitelem důchodu z členského státu D od 1.1.2012. Členský stát D je příslušným státem počínaje tímto datem, a příslušné registrační formuláře jsou zavedeny (článek 24 Nařízení 883/2004). Dne 2.11.2014 je panu Z přiznán důchod v členském státě C a to se zpětnou účinností od 1.4.2012.

Datem vzniku nároku na důchodu z členského státu C je 1.4.2012 – toto datum má být potvrzeno na ukončovacím formuláři vystaveném členským státem C. Nově příslušný členský stát (členský stát C) má povinnost uhradit náklady za věcné dávky poskytnuté od 1.4.2012 (článek 23 Nařízení 883/2004).

Platby provedené v souladu s Hlavou IV. Nařízení (ES) 987/2009 za věcné dávky, které byly poskytnuty v členském státě C (členském státě bydliště), budou vráceny původně příslušnému členskému státu (členskému státu D). Toto lze učinit např. dobropisem nebo přeplatkem, např. započtením. Pohledávky za věcné dávky poskytnuté od 1.4.2012, které ještě nebyly vyrovnány, musí být členským státem D zpochybněny.

Náklady za věcné dávky poskytnuté v členském státě D a ostatních členských státech hradí členský stát C.

Může vyvstat problém, pokud dle vnitrostátních právních předpisů není již vrácení peněz možné.

Příklad:

Paní A žije v členském státě C a je poživitelem důchodu z členského státu D od 1.1.2011. Členský stát D je příslušným státem počínaje tímto datem, a příslušné registrační formuláře jsou zavedeny (článek 24 Nařízení 883/2004). Dne 2.11.2016 je paní A přiznán důchod v členském státě C a to se zpětnou účinností od 1.4.2011.

Datem vzniku nároku na důchod z členského státu C je 1.4.2011 – toto datum bude potvrzeno na ukončovacím formuláři vystaveném členským státem C. Nově příslušný členský stát (členský stát C) má povinnost uhradit náklady za věcné dávky poskytnuté od 1.4.2011 (článek 23 Nařízení 883/2004).

Platby provedené v souladu s Hlavou IV. Nařízení (ES) 987/2009 za věcné dávky, které byly poskytnuty v členském státě C (členském státě bydliště), budou vráceny původně příslušnému členskému státu (členskému státu D). Toto lze učinit např. dobropisem nebo přeplatkem, např. započtením. Pohledávky za věcné dávky poskytnuté od 1.4.2011, které ještě nebyly vyrovnány, musí být členským státem D zpochybněny.

Náklady za věcné dávky poskytnuté v členském státě D a ostatních členských státech hradí členský stát C.

Členský stát C má potíže vrátit částku za celé období, neboť dle jeho vnitrostátních právních předpisů lze poskytnout věcné dávky pouze 4 roky zpětně.

Jelikož však Nařízení nestanovuje žádný časový limit, členský stát C má povinnost vrátit peníze za celé období.

Může vyvstat problém, pokud již neexistuje příslušná dokumentace.

Příklad:

Pan S žije v členském státě C a je poživatelé důchodu z členského státu D od 1.1.2006. Členský stát D je příslušným státem počínaje tímto datem, a příslušné registrační formuláře jsou zavedeny (článek 24 Nařízení 883/2004). Dne 2.11.2016 byl členský stát D informován, že byl panu S přiznán důchod v členském státě C a to od 1.4.2007.

Datem vzniku nároku na důchod z členského státu C je 1.4.2007 – toto datum bude potvrzeno na ukončovacím formuláři vystaveném členským státem C. Nově příslušný členský stát (členský stát C) má povinnost uhradit náklady za věcné dávky poskytnuté od 1.4.2007 (článek 23 Nařízení 883/2004, dříve Článek 27 Nařízení (EEC) č. 1408/71).

Platby provedené v souladu s Hlavou IV. Nařízení (ES) 987/2009 nebo Hlavou IV. Nařízení (EEC) 574/72 za věcné dávky, které byly poskytnuty v členském státě C (členském státě bydliště), budou vráceny původně příslušnému členskému státu (členskému státu D). Toto lze učinit např. dobropisem nebo přeplatkem, např. započtením a to s patřičným přihlédnutím ke lhůtám zmíněným v rozhodnutí č. S10.

Náklady za věcné dávky poskytnuté v členském státě D a ostatních členských státech hradí členský stát C.

Dle svých vnitrostátních právních předpisů musí členský stát D skartovat dokumentaci související s věcnými dávkami po 7 letech. Nemůže tedy identifikovat všechny náklady za poskytnuté věcné dávky nebo úhrady zaplacené jiným členským státem.

*Řešením může být bilaterální dohoda pro jednotlivé případy se zohledněním otázky pojistného (viz. **Potenciální řešení, jak překonávat administrativní problémy**).*

Je nutné objasnit, jaký je postup vrácení peněz v případě, že třetí členský stát se stává příslušným.

Příklad:

Pan Z žije v členském státě C a je poživatelé důchodu z členského státu D od 1.1.2012. Členský stát D je příslušným státem počínaje tímto datem, a příslušné registrační formuláře jsou zavedeny (článek 24 Nařízení 883/2004). Dne 2.11.2014 je panu Z přiznán důchod v členském státě E a to se zpětnou účinností od 1.4.2012, přičemž v členském státě E měl nejdelší dobu pojištění.³ Z tohoto důvodu vystaví členský stát E nárokový dokument platný od 1.4.2012.

Datem vzniku nároku na důchod z členského státu E je 1.4.2012 - toto datum bude potvrzeno na ukončovacím formuláři vystaveném členským státem C. Nově příslušný členský stát (členský stát E) má povinnost uhradit náklady za věcné dávky poskytnuté od 1.4.2012 (článek 24,2.b Nařízení 883/2004).

Platby provedené v souladu s Hlavou IV. Nařízení (ES) 987/2009 za věcné dávky, které byly poskytnuty v členském státě C (členském státě bydliště), budou vráceny

³ Viz rozsudek v případě C 321/12 van der Helder a Farrington – doby důchodového pojištění je třeba brát na zřetel

původně příslušnému členskému státu (členskému státu D) členským státem E. Vrácení těchto nákladů by se mohlo realizovat mimo standardní proces úhrad (pokud se tak státy bilaterálně dohodnou) a za pomoci styčných orgánů. Cílem tohoto alternativního postupu je vyhnout se dalším překážkám s úhradami pro členský stát bydliště a zajistit, že i náklady za věcné dávky poskytnuté mimo území členského státu bydliště budou vráceny členskému státu D.

Potenciální řešení, jak překonávat administrativní problémy

Při řešení případů, kdy došlo k retroaktivním změnám, je nutné brát v potaz problematiku uhrazeného/dlužného pojistného. Problém spočívá v odlišných systémech financování zdravotní péče (pojistné/daně, rozdílné sazby pojistného atd.) a vnitrostátních lhůtách pro výběr pojistného.

Aby se předešlo administrativním problémům v rámci současných pravidel⁴ a zároveň byly zohledněny zájmy dotyčné osoby, mohou se dané členské státy bilaterálně dohodnout na datu změny příslušnosti, například:

- Od okamžiku, kdy došlo k oznámení změny
- Nezohledňovat roky, ve kterých již došlo k vyrovnání věcných dávek
- Budoucí datum

Úhrady nákladů za věcné dávky a právo výběru pojistného by následovalo po vzájemně dohodnutém datu.

Předkládání faktur spojených se změnou, ke které došlo se zpětným účinkem, abychom se vyhnuli zpochybnutím na základě Článku 67 (1) a (2)

Pojem „zaznamenaný v účetnictví věřitelské instituce“ v článku 67 odst. 1 prováděcího nařízení by měl být vykládán jako datum, kdy dlužná instituce obdrží nárokový dokument od nově příslušné instituce. Od daného data platí lhůta stanovená článkem 67 odst. 1 a odst. 2 prováděcího nařízení.

Pohledávky za zpětná období by mohly být zasílány zvlášť nebo se speciálním označením a doplněny průvodním dopisem, aby se předešlo administrativním komplikacím.

PŘÍLOHA K PŘÍRUČCE: Doporučení pro zrychlení administrativních postupů

Nejvíce obav a komentářů z členských států se týkalo časového období mezi datem ukončení nároku či registrace, a datem, kdy je doručen ukončovací formulář. Aplikování pravidel z této příručky může v případě dlouhých časových prodlev způsobit značné potíže všem zúčastněným.

⁴ Tato doporučení by měla být revidována po novelizaci čl. 73 Prováděcího nařízení.

Na základě návrhů pracovní skupiny byla odsouhlasena následující doporučení:

Zlepšení předávání dat mezi zúčastněnými institucemi v příslušném státu

Předávání dat v rámci příslušného členského státu mezi národními institucemi (např. správa sociálního zabezpečení – zdravotní pojišťovna) by mělo být zlepšeno. Mohla by být zavedena automatická výměna dat pro přeshraniční případy.

Pracovní skupina zdůraznila důležitost výměny všech relevantních informací u přeshraničních případů. Členské státy by měly zajistit, aby i s patřičným dodržováním zásad ochrany osobních údajů, nic nebránilo ve výměně nezbytných dat mezi institucemi na vnitrostátní úrovni.

Zlepšení výměny informací mezi dotyčnou osobou a zúčastněnými institucemi (jak v příslušném státě, tak ve státě bydliště)

Příslušné instituce mají povinnost pravidelně kontrolovat, zda podmínky, které vedly k vystavení nárokového dokumentu, jsou stále splněny.

Pracovní skupina nicméně zdůraznila, že instituce v členském státě bydliště mají také povinnost kontrolovat, zda skutečnosti, na jejichž základě byla osoba registrována, jsou (stále) platné. Instituce v místě bydliště má povinnost informovat příslušnou instituci o všech změnách, které mají na registraci vliv, a musí registraci osoby za určitých podmínek ukončit (viz. Článek 24 (2) druhý odstavec nařízení (ES) 987/2009 a E 108 a S-BUC_04).

Ještě před samotnou registrací musí instituce členského státu bydliště ověřit, zda tento členský stát není příslušným státem, tj. zda nebyl přiznán důchod v členském státě bydliště (výměnou informací mezi institucí místa bydliště a důchodovou institucí a/nebo dotazáním se dotyčné osoby na jeho/její nároky na přiznání důchodu).

Aby se zajistilo, že všechny zúčastněné instituce obdrží veškeré podstatné informace co nejdříve, je nezbytné udržovat pravidelný kontakt s dotyčnou osobou. Informační proces by mohl být posílen za použití následujících nástrojů:

- Formulář S1 by měl obsahovat poznámku, že osoby jsou povinny hlásit všechny důležité změny (změna bydliště, změna stavu rodinných příslušníků atd.). Bez ohledu na změnu S1, příslušný členský stát by měl dotyčné osobě sdělit její práva a povinnosti (např. v podobě průvodního dopisu k S1).
- Členský stát bydliště by měl registrované osoby informovat odpovídajícím způsobem; např. poskytnutím všeobecné informace na webových stránkách, v brožuře apod. (dobrým příkladem je Španělsko).
- Příslušná instituce by měla pravidelně ověřovat, zda dotyčná osoba stále žije a bydlí v členském státě, v němž je registrována (např. pomocí potvrzení o žití, výměnou dat s důchodovou institucí nebo – v případě nutnosti – přímým kontaktem s dotyčnou osobou).
- Instituce v členském státě bydliště by měly pravidelně ověřovat, zda nedošlo ke změnám situace u dotyčné osoby (např. výměnou dat s dalšími vnitrostátními institucemi nebo – v případě nutnosti – přímým kontaktem s registrovanou osobou, při němž bude osobě připomenuta její povinnost hlásit veškeré změny). Pro tyto účely lze použít vnitrostátní standardizované dotazníky a v případě potřeby poskytnout jejich překlady.

Nejjednodušší způsob, jak od dotyčné osoby získat potřebné informace, je v okamžiku, kdy si přichází zažádat o nárokový dokument (u příslušného členského státu), a/nebo když se přichází zaregistrovat (v členském státě bydliště). Je dobré zvážit následující správné postupy:

- Spojené království se dotazuje všech osob, které zažádají o nové číslo pojištěnce, zda mají vystavený S1
- Španělsko předává osobám informační dopis, ve kterém je seznamuje s jejich povinnostmi hlásit veškeré změny
- Španělsko pravidelně kontroluje databázi národní správy sociálního zabezpečení, aby ověřilo, zda registrované osobě nevznikl nárok dle španělské legislativy.
- Finsko pravidelně kontaktuje registrovanou osobu, aby potvrdila, zda je registrace stále platná.
- Některé členské státy mají zavedeno automatické propojení s jinými datovými systémy, které vytvoří upozornění, pokud dojde ke změně.

Obecně platí, že dotyčná osoba by si měla být vědoma své povinnosti neprodleně hlásit změny bydliště a jakékoliv další změny situace – a to jak (bývalému) členskému státu bydliště, tak (bývalému) příslušnému členskému státu.

Zlepšení výměny informací mezi kompetentním členským státem a členským státem místa bydliště

Pokud instituce v členském státě bydliště obdrží relevantní informace (např. že došlo ke změně stavu rodinného příslušníka, nebo došlo k úmrtí dotyčné osoby), mají povinnost okamžitě informovat instituce v příslušném členském státě. Jakákoliv instituce v členském státě bydliště nebo v příslušném členském státě, která obdrží relevantní informaci (změna bydliště, změna příslušnosti nebo jiné okolnosti) by měla okamžitě informovat ostatní zúčastněné instituce (jak uvnitř členského státu, tak i v zahraničí).

Některé členské státy disponují databázemi s veškerými vnitrostátními daty o sociálním zabezpečení, které mohou při výměně dat napomoci.

Zlepšení výměny informací mezi zaměstnavatelem a příslušnou institucí

Mnoho členských států má přísně stanovené lhůty, do kdy musí zaměstnavatel nahlásit ukončení zaměstnání osoby na zdravotní pojišťovně. Pokud tyto lhůty nejsou dodrženy, zaměstnavatel může být pokutován. Některé země si rovněž (interně) stanovily lhůty, do kdy se musí zaslat informace do zahraničí.

Členské státy, které nemají stanoveny žádné lhůty, by měly zvážit jejich zavedení.

Jak najít nový příslušný členský stát

V situaci, kdy ukončovací formulář byl vystaven, osoba stále bydlí v tom samém členském státě, ale třetí členský stát se stává příslušným, pak členský stát bydliště musí obdržet informaci o tomto novém příslušném členském státě.

Ve většině případů nemá původní příslušný členský stát žádnou informaci o novém příslušném členském státu. Obvykle také nemá šanci získat tuto informaci, jelikož většinou již není v kontaktu s dotyčnou osobou. Tehdy je pro členský stát bydliště

jedinou možností, jak získat informaci o nově příslušném členském státu, přímý kontakt s dotyčnou osobou.

Nicméně, pokud původní příslušný členský stát má informaci o nově příslušném členském státu, měl by okamžitě informovat členský stát bydliště.